

Hoogconflictueuze scheidingen vanuit het perspectief van een familierechter

Stephanie Audoore

Familierechter bij de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel

Spoedeisende maatregelen met minderjarige kinderen: wat zijn dat?

- **De gezamenlijke of exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag:** alle belangrijke beslissingen m.b.t. een minderjarig kind, zoals schoolkeuzes, medische beslissingen,...
- **Verblijfsregelingen:** gelijkmatig of ongelijkmatig, opschorting van contacten, bezoekenruimte,...
- **Financiële regelingen:** onderhoudsbijdragen, groeipakket, buitengewone kosten,...
- **Voorlopige maatregelen tussen echtgenoten:** afzonderlijk verblijf, leningen, persoonlijke onderhoudsbijdrage, gebruik van roerende goederen,...

Hoogconflictueuze scheiding: voorbeelden uit de praktijk

- Problematische wissels en incidenten aan de schoolpoort: schelden, schreeuwen, duw – en trekwerk, fysiek geweld, beschadigingen, het kind hardhandig afpakken, politietussenkomsten,...
- Aanhoudend kwaad spreken over / kleineren van de andere ouder (ook door grootouders, familieleden, oudere siblings,...)
- Het kind aanhoudend informeren over en betrekken in financiële discussies
- Het kind gebruiken als tussenpersoon voor de communicatie tussen ouders

Hoogconflictueuze scheiding: voorbeelden uit de praktijk

- Het kind overmatig belasten met verdriet, boosheid,...
- Parentificatie van het kind
- Pesterijen (bv: het haar van een kind laten afscheren)
- Financiële afspraken of beslissingen niet nakomen
- Eenzijdig beslissingen nemen zonder akkoord van de andere ouder, bv. schoolwijziging,...
- Communicatie tussen de andere ouder en het kind controleren
- ...

Hoogconflictueuze scheiding: gevolgen

- Emotionele problemen
- Gedragsproblemen
- Psychosomatische klachten
- Onderpresteren op school
- Concentratieproblemen
- ...

Minnelijke geschiloplossing @ NREA BXL

- Verplichte trajectbegeleiding op de inleidingszitting in samenwerking met de balie: een advocaat informeert partijen over alle alternatieve vormen van geschiloplossing vooraleer partijen voor de familierechter kunnen verschijnen
- Goed werkende kamer minnelijke schikking
- Doorverwijzing naar externe partners: CAW, bemiddelaars,...
- **Wij beslissen enkel wanneer ouders er zelf echt niet uitgeraken**

Belang van het kind = basisbeginsel

Elke beslissing van de familierechter vertrekt vanuit het belang van het kind.

Informatie en spreekrecht van minderjarigen: onze FAQ

FAQ voor minderjarigen op onze website, met een QR-code op onze brieven

<https://www.rechtbanken-tribunaux.be/sites/default/files/media/reatpi/brussel/files/faq.pdf>

Voorbeelden:

- Mijn ouders moeten naar de familierechtbank voor een rechtszaak. Wat betekent dat juist?
- Ik heb een infobrief van de familierechter ontvangen. Wat moet ik nu doen?
- Ik wil graag spreken met de familierechter; wat moet ik daarvoor doen?
- Ik wil graag spreken met de familierechter, maar er is op dit ogenblik geen rechtszaak lopende tussen mijn ouders; wat moet ik doen?

Vertrouwenspersoon bij de familierechter: liever niet

- Familierechters bijten niet en kinderen kunnen dit echt wel alleen
- Geen vraag naar in de praktijk
- WIE???
- **Zeker niet:** ouders, grootouders, stiefouders, andere familieleden, broers en zussen, stiefbroers en stiefzussen, halfbroers en halfzussen, vrienden van ouders, andere minderjarigen,...
- Een voor het kind onbekende advocaat? Meerwaarde?

Het ouderschapsplan: ja!

- Dwingt ouders om:

- professioneel / juridisch advies in te winnen

- op voorhand alles degelijk door te denken en standpunt in te nemen

- Vooral belangrijk voor ex-samenwoners: er gebeuren soms ongelukken

- Biedt ook een kader voor niet-juridische zaken, bv. keuze pediater, communicatieprotocol tussen ouders, toekomstige schoolkeuzes, opvang schoolvrije dagen / wachtdiensten van een ouder,...

Hoogconflictueuze scheiding als verontrustende opvoedingssituatie (VOS)

- Wat is een VOS? verwaarlozing, mishandeling, verslaving, intra-familiaal geweld,... **maar ook:** hoogconflictueuze scheidingen
- Jammer: geen aanwezigheidsplicht meer voor het OM op de zittingen van de familierechtbank
- **Problematische informatiedoorstroming:** VK, OCJ en neutrale bezoekruimte
- **Eigen onderzoeksmogelijkheden:** politioneel sociaal onderzoek via OM, maatschappelijk onderzoek via justitiehuis of een gerechtelijk deskundigenonderzoek (= meestal een psycholoog)
- **Gevolgen:** dubbel werk, belastend voor ouders en kinderen, nog meer conflicten tussen partijen

Hulpverlening bij hoogconflictueuze scheidingen

- **Zoals:** individuele therapie, gezinstherapie, ouderbegeleiding en bemiddeling, soms ook nood aan opvoedingsondersteuning en contextbegeleiding,...
- **Wanneer?**
 - Ouders die er niet in slagen hun ouderrol te scheiden van hun ex-partnerrol
 - Emotionele, schoolse en gedragsproblemen bij kinderen
 - Kinderen in loyaleitsconflict / kinderen in overlevingsmodus met contactbreuk
 - Verstoorde communicatie tussen ouders

Hulpverlening bij hoogconflictueuze scheidingen

- De kracht van goede professionele begeleiding en therapie!
- **Problemen:**
 - Kostprijs
 - Vereist een specifieke expertise en die is er onvoldoende – nood aan kwaliteitsgarantie
 - Wachtlijsten
 - VK en OCJ zijn overbelast met andere verontrustende opvoedingssituaties;
 - Cultuur en taal
 - Too little, too late

Hulpverlening bij hoogconflictueuze scheidingen

IN DE IDEALE WERELD:

- Oprichting van specifieke centra met een multi-disciplinair team gespecialiseerd in HCS
- Aanmelding door de familierechters van zodra er tekenen zijn van HCS
- Aangepaste hulpverlening volgens de noden van het gezin
- Verplichte medewerking van de ouders
- Opvolging door de familierechtbank tot het einde van het traject
- Bij gebrek aan medewerking of beterschap: mogelijke doorverwijzing naar de jeugdrechtbank met het oog op maatregelen m.b.t. het kind zelf (bv. internaat, plaatsing, observatie)

Hulpverlening bij hoogconflictueuze scheidingen

MINSTENS:

- De mogelijkheid voor de familierechters om hulpverlening op te leggen, zoals bv. gezinstherapie, individuele therapie voor ouder en / of kind, contextbegeleiding,...
- Versterking van de gespecialiseerde hulpverlening voor HCS (door erkende psychologen en therapeuten)
- Versterking van de jeugdhulpverlening (VK en OCJ, CLB, contextbegeleidingsdiensten,...)
- Degelijke informatie-uitwisseling tussen alle actoren (= dringend)

Slot

Vragen?

Altijd bereid tot overleg!

Dank voor uw aandacht!